

UZASADNIENIE

rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej przy ul. Strzeleckiej w Barlinku

Podstawą do wydania rozporządzenia jest, zgodnie z przepisem art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.) wniosek właściciela ujęcia wody podziemnej przy ul. Strzeleckiej w Barlinku - Gminy Barlinek.

Przedmiotowy wniosek obejmuje następujące dokumenty:

- Wniosek o ustanowienie strefy ochronnej dla komunalnego ujęcia wody podziemnej przy ul. Strzeleckiej w Barlinku” opracowany w 2008 r.,
- Dokumentacja hydrogeologiczna w Barlinku, 1958 r. – Gdańskie Przedsiębiorstwo Geologiczno-Inżynierskie Budownictwa,
- Dokumentacja hydrogeologiczna ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w rejonie Barlinka, 1963 - Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne w Poznaniu,
- Dokumentacja hydrogeologiczna dla studni nr 6 awaryjnej na terenie ujęcia miejskiego w Barlinku, 1967 - Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne w Gdańsku,
- Dokumentacja hydrogeologiczna ujęcia wód podziemnych z utworów plejstoceniowych w kat. B w Barlinku, 1972 - Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne w Poznaniu,
- Dokumentacja wynikowa z wykonania otworu 2a stanowiąca aneks do dokumentacji ujęcia wód podziemnych z utworów plejstoceniowych w kat. B dla ujęcia miejskiego w Barlinku, 1976 - Kombinat Geologiczny „Zachód” we Wrocławiu, Zakład Projektów i Dokumentacji Geologicznych Oddział w Poznaniu,
- Aneks nr 2 do dokumentacji hydrogeologicznej w kat. B ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych na terenie wodociągu miejskiego w m. Barlinek, 1984 – Geologiczno-Górnicza Spółdzielnia Pracy „HYDROGEOWIERT” w Ośnie.

Dla komunalnego ujęcia wód podziemnych przy ul. Strzeleckiej w Barlinku ustanowiono strefę ochronną decyzją Wojewody Gorzowskiego z dnia 11 marca 1998 r., znak: OS-gws-6216/01/29/01/98. W strefie ochronnej wydzielono strefę ochrony bezpośredniej oraz strefę ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej. Wyżej wymienioną decyzją w strefie ochronnej ujęcia wprowadzono zakazy i ograniczenia w użytkowaniu terenu. Przedmiotowa strefa ochronna była przekształcana przez przepisy przejściowe dwukrotnie¹⁾. Najpierw z dniem 1 października 2001 r. stała się strefą ochronną ujęcia wody w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo wodne z 1974 r. w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (tj. strefą ochronną ustanawianą przez wojewodę w drodze rozporządzenia); aby następnie z dniem 30 grudnia 2003 r. stać się ostatecznie strefą ochronną ujęcia wody w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229), to jest strefą ochronną, która jest ustanawiana przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej w drodze rozporządzenia będącego aktem prawa miejscowego. W konsekwencji Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie uzyskał formalno-prawną podstawę do dokonywania zmian w przedmiotowej strefie ochronnej oraz do jej zniesienia, w drodze rozporządzenia, będącego aktem prawa miejscowego.

¹⁾ Odpowiednio przez art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.) oraz przez art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne (Dz. U. Nr 228, poz. 2259).

Ze względu na to, że zasięg strefy ochrony pośredniej zewnętrznej przedmiotowej strefy ochronnej nie obejmuje północnej części miejscowości Krzynka, przez co odbiega od zasięgu wyznaczonego w „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia strefy ochronnej ujęcia komunalnego w Barlinku” w złożonym wniosku granice terenu ochrony pośredniej ujęcia dostosowano do granic wyznaczonych w przedmiotowej dokumentacji.

Jednocześnie uwzględniając obowiązujące przepisy dotyczące stanowienia stref ochronnych ujęć wód podziemnych, dla zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, zaproponowano zakazy uniemożliwiające wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody i wydajności ujęcia.

Wobec powyższego uzasadnione jest zniesienie obecnie istniejącej przedmiotowej strefy ochronnej i ustanowienie nowej strefy ochronnej dla ujęcia wody podziemnej przy ul. Strzeleckiej w Barlinku wraz z wprowadzeniem nowych zakazów.

Ustanowienie terenu ochrony pośredniej podlega ocenie hydrogeologicznej, opartej na obliczeniach i badaniach, zmierzających do określenia obszaru, na którym czas migracji potencjalnych zanieczyszczeń do ujęcia jest mniejszy od 25 lat.

Na obszarze, na którym zlokalizowane jest ujęcie wody podziemnej użytkowy poziom wodonośny zagrożony jest zanieczyszczeniem, ponieważ warstwa ochronna w postaci nadkładu izolacyjnego jest bardzo małej miąższości lub jest jej brak, a zwierciadło wód podziemnych zalega płytko pod powierzchnią terenu.

Teren ochrony pośredniej ujęcia wyznaczono biorąc pod uwagę warunki hydrogeologiczne (płytkie zaleganie wodonośca i jego słabą izolację), czas pionowej filtracji do warstwy wodonośnej mniejszy od 25 lat, a więc od czasu wymiany wód w warstwie, jaki jest przyjmowany dla zasięgu terenu ochrony pośredniej.

Do zwymiarowania terenu ochrony pośredniej zastosowano modelowanie matematyczne w oparciu o pakiet programu ModFlow.

Teoretyczną granicę strefy skorygowano nieznacznie we wniosku dostosowując jej przebieg do granic geodezyjnych oraz elementów topograficznych terenu.

Szczegółowe uzasadnienie treści rozporządzenia w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia wody podziemnej przy ul. Strzeleckiej w Barlinku i wprowadzanych na jej obszarze zakazów i nakazów przedstawia się następująco:

1. Uzasadnienie dotyczące zakazów i nakazów wprowadzonych na terenie ochrony bezpośredniej.

1.1. Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wody zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Przepisy ww. artykułu są bezwzględnie obowiązujące i nie podlegają modyfikacjom. W związku z powyższym zaproponowano ustawowe brzmienie zapisu dotyczącego tego zakazu.

1.2. Zgodnie z art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne na terenie ochrony bezpośredniej nakazano odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody, zagospodarować teren zielenią, odprowadzać poza granicę tego terenu ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody oraz ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

1.3. Na podstawie art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne nakazano ogrodzić teren ochrony bezpośredniej, a na ogrodzeniu umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu

wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Nie wprowadzono natomiast nakazu dotyczącego rozmieszczenia stałych znaków stojących lub pływających z uwagi na to, że granica terenu ochrony bezpośredniej nie przebiega przez wody powierzchniowe.

2. Uzasadnienie dotyczące zakazów i nakazów wprowadzonych na terenie ochrony pośredniej.

- 2.1.** Przy zakazie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi wprowadzono wyjątek dotyczący możliwości wprowadzenia: oczyszczonych wód opadowych i roztopowych, wód opadowych i roztopowych, które mogą być wprowadzane do wód i do ziemi bez oczyszczenia. Zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006r. w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. Nr 137, poz. 984), wody opadowe i roztopowe ujęte w szczelne, otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne pochodzące z powierzchni innych niż: z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, portów, lotnisk, miast, budowli kolejowych, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych klasy G, z parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha oraz z powierzchni szczelnej obiektów magazynowania i dystrybucji paliw, mogą być wprowadzane do wód lub do ziemi bez oczyszczenia. Uwzględniając powyższe dopuszczono wprowadzenie tych wód na terenie ochrony pośredniej tego ujęcia. Dopuszczenie wymienionego wyjątku na terenie ochrony pośredniej nie będzie stanowić zagrożenia dla jakości ujmowanych wód oraz wpłynie na zwiększenie zasilania użytkowego poziomu wodonośnego.
- 2.2.** Zakaz rolniczego wykorzystania ścieków jest konieczny dla zapewnienia odpowiedniej jakości wód podziemnych ujmowanych na ujęciu. Rolnicze wykorzystanie ścieków powoduje, iż na dużych obszarach wody podziemne, w wyniku infiltracji ścieków, zanieczyszczane są przede wszystkim przez azotany, siarczany, chlorki oraz inne substancje zawarte w ściekach.
- 2.3.** Zakaz stosowania nawozów wprowadzono ze względu na zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotowymi i dotyczy nawozów naturalnych oraz mineralnych. Zakaz stosowania nawozów mineralnych i naturalnych na obszarach stref ochronnych ujęć wody wynika bezpośrednio z przepisów § 3 ust. 4 oraz § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz.U. Nr 80, poz. 479). Zakaz stosowania nawozów nie obejmuje stosowania nawozów organicznych, tj. nawozów wyprodukowanych z substancji organicznej lub z mieszanin substancji organicznych, w tym kompostów, także wyprodukowanych przy udziale dżdżownic. Wymienione nawozy nie stanowią znacznego zagrożenia dla jakości wód podziemnych.
- 2.4.** Zakaz stosowania środków ochrony roślin za wyjątkiem środków dopuszczonych do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody wprowadzono uwzględniając występowanie na obszarze strefy ochronnej terenów gruntów ornych, łąk i lasów. Zakaz ten ma na celu wyeliminowanie stosowania środków innych niż dopuszczone do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody.
- 2.5.** Zakaz lokalizowania składowisk odpadów wprowadzono w sposób ogólny, bez wskazywania określonego typu składowisk. Wpływ składowisk odpadów na jakość wód podziemnych jest zwykle wyraźny zarówno w zakresie zmian składu chemicznego, jak też w postaci skażeń bakteriologicznych, a w tym przypadku wynika przede wszystkim ze słabej izolacji warstwy wodonośnej i jej płytkiego zalegania pod powierzchnią terenu.
- 2.6.** Zakaz przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych wprowadzono z uwagi na toksyczny charakter tych substancji zagrażających zdrowiu ludzkiemu, nawet, gdy występują w nieznacznym ilościach.

- 2.7.** Zakaz lokalizowania zakładów przemysłowych wprowadzono z uwagi na powstające w tych zakładach ścieki oraz odpady poprodukcyjne, mogące stanowić zagrożenie dla jakości wód podziemnych.
- 2.8.** Zakaz lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt zaproponowano, ponieważ powstająca w tych obiektach duża i skoncentrowana ilość odchodów zwierzęcych może powodować zanieczyszczenie wód podziemnych o znacznym zasięgu. Skutkiem skażenia tych wód jest zwykle wzrost zawartości różnych związków azotu, zmiana barwy, zapachu oraz możliwość występowania zanieczyszczeń bakteriologicznych.
- 2.9.** Zakaz lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu wprowadzono, ze względu na specyficzne cechy substancji ropopochodnych, m.in. lepkość, gęstość, rozpuszczalność, odporność na biodegradację, powodujące iż substancje te łatwo przenikają do wód podziemnych i nawet w małych ilościach powodują trwałe skażenie dużych ilości wód podziemnych. Zakaz ten dotyczy również stacji paliw. Zgodnie z § 1, pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie* (Dz.U. Nr 243, poz. 2063 z późn. zm.) stacja paliw płynnych to obiekt budowlany w skład którego mogą wchodzić: budynek, podziemne zbiorniki magazynowe paliw płynnych, podziemne i naziemne zbiorniki gazu płynnego, odmierzacze paliw płynnych i gazu płynnego, instalacje technologiczne, w tym urządzenia do magazynowania i załadunku paliw płynnych oraz gazu płynnego, instalacje wodno – kanalizacyjne i energetyczne, podjazdy i zadaszenia oraz inne urządzenia usługowe i pomieszczenia pomocnicze.
- Wprowadzono wyjątek dotyczący możliwości lokalizowania naziemnych przydomowych zbiorników gazu płynnego (gaz płynny wykorzystywany jest przez gospodarstwa indywidualne m.in. do ogrzewania budynków). W porównaniu z substancjami ciekłymi takimi jak ropa naftowa i produkty ropopochodne gaz płynny nie stwarza zagrożenia dla jakości wód podziemnych. W przypadku ewentualnej awarii następuje uwolnienie gazu do atmosfery i nie przenika on do gruntu a co za tym idzie nie powoduje skażenia wody i gleby.
- Wprowadzony zakaz nie dotyczy natomiast lokalizowania gazociągów gazu ziemnego z uwagi na to, że w odróżnieniu od gazu płynnego gaz ziemny nie jest produktem ropopochodnym, a więc przedmiotowy zakaz nie dotyczy gazociągów gazu ziemnego.
- 2.10.** Zakaz mycia pojazdów mechanicznych poza myjniami usługowymi oraz naprawiania i obsługi pojazdów mechanicznych poza terenem zakładów usługowych prowadzących taką działalność na podstawie oddzielnych przepisów wynikają z faktu zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych substancjami ropopochodnymi i detergentami. Dopuszcza się mycie, naprawianie i obsługę pojazdów tylko na terenach zakładów usługowych, posiadających specjalistyczne zabezpieczenia.
- 2.11.** Zakaz lokalizowania nowych ujęć wody podziemnej jest konieczny ze względu na ochronę zasobów ilościowych ujęcia. Zakaz ten nie dotyczy ujęć istniejących, a więc ich rozbudowy, modernizacji oraz wykonywania studni zastępczych (awaryjnych).
- 2.12.** Zakaz lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych wynika z faktu zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych znaczną ilością substancji organicznych oraz bakterii i wirusów.
- 2.13.** Brak lub słaba izolacja warstwy wodonośnej powoduje konieczność wprowadzenia zakazu wydobywania kopaliny. W wyniku ewentualnej ich eksploatacji ułatwiony byłby dostęp zanieczyszczeń do wód podziemnych.
- 2.14.** Zakaz wykonywania robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych o głębokości przekraczającej 1,0 m wprowadza się ze względu na brak lub niewielką miąższość nadkładu izolacyjnego zbudowanego z utworów słaboprzepuszczalnych oraz płytko zalegające

zwierciadło wód podziemnych. Dopuszcza się wykonywanie wykopów ziemnych jedynie przy pracach związanych z budową infrastruktury technicznej.

- 2.15.** Zakaz wykonywania odwodnień budowlanych jest konieczny ze względu na ochronę jakości wody oraz wielkości zasobów przedmiotowego ujęcia. Ujmowana warstwa wodonośna jest bardzo podatna na wpływ czynników antropogenicznych z uwagi na słabą izolację i płytko zalegające zwierciadło wody podziemnej. Dopuszcza się krótkotrwałe odwodnienia prowadzone za pomocą igłofiltrów, nie powodujące znacznego obniżenia zwierciadła wód podziemnych, o niewielkim zasięgu oddziaływania oraz niezbędne odwodnienia związane z budową infrastruktury technicznej.
- 2.16.** Zakazano budowy torów kolejowych oraz dróg publicznych za wyjątkiem dróg powiatowych i gminnych wprowadzono ze względu na niekorzystne warunki hydrogeologiczne (słabą izolację, płytkie zaleganie zwierciadła wody) oraz ochronę zasobów. Uwzględniono możliwość wystąpienia nagłych awarii oraz ograniczenie odnawialności zasobów (zmniejszenie obszaru zasilania ujęcia). Zakaz ten nie obejmuje dróg wewnętrznych, które nie są zaliczane do żadnej kategorii dróg publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.) tj. przede wszystkim: dróg w osiedlach mieszkaniowych, dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, dróg dojazdowych do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, placów przed dworcami kolejowymi, autobusowymi i portami oraz pętli autobusowych.
- 2.17.** Brak lub słaba izolacja warstwy wodonośnej powoduje konieczność wprowadzenia zakazu urządzania obozowisk oraz kąpielisk. Dopuszczono urządzenie kąpielisk i obozowisk posiadających uporządkowaną gospodarkę ściekową.